

## МОТИВИ

към проект на Наредба за устройството и дейността на здравните кабинети в детските градини и училищата и здравните изисквания към тях

*Причините, които налагат приемането на нормативния акт*

Съгласно изискванията на чл. 26, ал. 1, т. 1 на Закона за здравето е предвидено създаването на здравни кабинети в детски градини и училища. Дейностите, които извършват лекарите и другите медицински специалисти в здравните кабинети в детските градини и училищата са регламентирани на законово ниво (чл. 120, ал. 1 от Закона за здравето).

На подзаконово ниво, изискванията към здравните кабинети към момента са определени в Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата, която е издадена на основание отменения Закон за народното здраве.

Изискванията към здравните кабинети, определени в Наредба № 3 от 2000 г., предвиждат минималният брой ученици, обслужвани от един медицински специалист, да е 800. Също така е предвидено, че когато в две или повече училища, намиращи се на територията на една община, учат по-малко от 800 ученика, медицинският специалист може да обслужва и повече от едно училище. Регламентиран е и минималният брой деца в детско заведение, обслужвани от един медицински специалист, който е 60, като е предвидено, че когато в две или повече детски заведения, намиращи се на територията на една община, се отглеждат и възпитават по-малко от 60 деца, медицинският специалист може да обслужва и повече от едно детско заведение. Също така по решение на административното ръководство на детското заведение или училището, одобрено от училищното настоятелство, настоятелството на детското заведение или родителския съвет, е дадена възможност броят обслужвани деца и ученици да бъде различен от посочения в Наредба № 3 от 2000 г., като същият се определя в зависимост от особеностите на региона и на детското заведение или училището.

Отчетено е, че тези изисквания, от една страна, не съответстват на Закона за здравето, а от друга – не създават оптимални условия за осигуряването на медицински грижи за времето на престой на децата в организирани колективи, каквито са детските градини и училищата.

В тази връзка е необходимо подзаконовата нормативна уредба да бъде приведена в съответствие с новите постановки в Закона за здравето. С проекта на наредба се предлага актуализиране на нормативните изисквания и адаптирането им съобразно настъпилите промени в действащото законодателство, съгласно изискванията на чл. 26 и чл. 120 на Закона за здравето, относно местата, в които се създават здравни кабинети, а именно в

детските градини и училищата, реда за откриването им, хигиенните изисквания към устройството им, както и относно дейностите, които е предвидено съгласно закона да се осъществяват в тях.

С проекта на наредба се предлага отмяна на Наредба № 3 от 2000 г., тъй като тази наредба се явява нормативен акт с отпаднало правно основание. Съгласно чл. 13, ал. 1 от Закона за нормативните актове актът по прилагане на закон губи изцяло или отчасти сила едновременно с пълното или частичното отменяване на закона съобразно обсега на отменяването.

#### *Целите, които се поставят*

С предложениия проект се цели привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с настъпилите промени в действащото законодателство. С проекта на наредба в съответствие със Закона за здравето ще се регламентират изискванията към устройството и дейността на здравните кабинети, редът за откриването им, правата, задълженията и отговорностите на лицата, които работят в здравните кабинети, хигиенните изисквания към здравните кабинети, изискванията към оборудването, лекарствените продукти, медицинските изделия и консумативите в тях, документацията, която се води в здравните кабинети, и минималният брой деца или ученици, необходим за откриване на здравните кабинети в детските градини и училищата. Актуализира се и списъкът на лекарствените продукти и медицинските изделия за оказване на първа медицинска помощ. Дава се възможност за осигуряване на допълнителни количества лекарствени продукти и медицински изделия въз основа на препоръка, направена от лекар.

Предвидено е дейността в здравните кабинети да се осъществява от лица с придобито висше образование по специалност „Медицина“ и професионална квалификация „лекар“ и/или от други медицински специалисти с придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по чл. 42, ал. 1, т. 1 от Закона за висшето образование и професионална квалификация „медицинска сестра“, „акушерка“, „лекарски асистент“ или „фелдшер“. За лекарите/медицинските специалисти от здравните кабинети се осигурява задължително ежегодно обучение за оказване на първа помощ при спешни състояния, продължаващо обучение, обучение по проблемите на профилактиката на болестите, промоцията на здраве и по спазване на хигиенния и протиепидемичния режим и осигуряване на здравословно хранене при децата и учениците. Предвидено е регионалните здравни инспекции да ръководят методически дейностите в здравните кабинети. С предложениия проект обхватът на медицинските специалисти, които могат да осъществяват дейността в здравния кабинет, се привежда в пълно съответствие с регламентираното в

Закона за здравето и се осигурява възможност за наемане на лица с подходяща професионална квалификация.

За да бъде осигурен достъпът до здравни грижи на всички деца в организираните детски колективи, каквито са детските градини и училищата, и съгласно изискването на чл. 26, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето, е предвидено откриването на здравен кабинет към всяка детска градина и училище, в които е разкрита група или паралелка съгласно изискванията на Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, приета с Постановление № 219 на Министерския съвет от 2017 г. (обн., ДВ, бр. 81 от 2017 г.). Същият следва да е открит в сградата или на територията на детската градина или училището. Допустимо е в случай, че на територията на училището е разположена и детска градина (в една сграда или в общ двор), здравният кабинет да може да обслужва и двете структури.

Предвидените в проекта на наредба дейности, свързани с провеждане на профилактични дейности от страна на медицинските специалисти, включват предотвратяване или ограничаване на рисковите фактори в детските заведения и училищата; организиране и участие в регионални, национални и международни програми, свързани с профилактика и промоция на здравето; организиране и провеждане на програми за здравно образование; участие в подготовката, провеждането и контрола на различните форми на отпих, туризъм и спорт; организиране и провеждане на профилактични и протиепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване разпространението на заразните и паразитните заболявания в детското заведение и училището; водене и съхраняване на документацията на здравния кабинет. За да могат да бъдат пълноценно осъществени тези дейности е необходимо да бъде осигурена медицинска грижа за времето на престой на децата в организирания колектив.

С проекта на наредба са определени и изискванията към устройството на здравния кабинет, включващи неговото проектиране, изграждане, поддържане и реконструкция. Регламентирани са и изискванията относно поддържането и обзавеждането му, както и оборудването със специален шкаф за оказване на първа медицинска помощ с лекарствени продукти и медицински изделия. С проекта на нормативен акт се цели актуализиране на действащите до момента изисквания, свързани с адаптирането им спрямо настъпилите промени в действащото законодателство и осигуряване спазването на санитарно-хигиенните и протиепидемичните изисквания.

Разписани са правата, задълженията и отговорностите на лицата, които работят в здравните кабинети. С проекта е предвидено, че дейността на здравния кабинет следва да се осъществява в съответствие с Правилата за добра медицинска практика по здравни грижи/Правилата за добра медицинска практика на лекарите в Република България,

утвърдени по реда на законите за съответните съсловни организации. Дейността на здравния кабинет следва да е осигурена през цялото време на престой за отглеждане и обучение на децата в детската градина и на учениците в училище, като в детските градини и училищата дейността в здравния кабинет може да се осигурява по изключение от лица от лечебни заведения в съответното населено място, по договор с кмета на общината, съответно със собственика на частната детска градина или училище.

Последното предложение ще бъде изключително полезно за насърчаване сътрудничеството между специалистите от здравните кабинети и други специалисти от извънболничната и болничната помощ, особено в случаите на деца с хронични заболявания. Взаимодействието ще доведе до по-достъпна, по-интегрирана, отзивчива и координирана грижа, което е от значение за подобряване както на здравните, така и на образователните резултати на децата и учениците.

Регламентирани са подробно изисквания към дейността на лицата в здравния кабинет в детска градина или училище.

С проекта на наредба са регламентирани и изискванията за документацията, която трябва да се води и съхранява в здравния кабинет, при спазване на правилата за защита на личните данни. Редуцира се броят на документите, които следва да се водят от работещите в кабинетите във връзка с въвеждането на електронно здравно досие.

С Наредба № Н-6 от 2022 г. за функционирането на Националната здравноинформационна система се определя, че здравната информация, която се създава с извършените от медицинските специалисти в лечебните заведения дейности, се вписва в електронните здравни записи на гражданите в Националната здравноинформационна система (НЗИС). Това допуска възможността информацията от провежданите профилактични прегледи, касаеща антропометрични показатели, както и за наличието на хронично заболяване или алергия, препоръка за лекарствени продукти и медицински изделия, които е необходимо да бъдат налични в здравния кабинет за оказване на първа помощ в случай на инцидент или усложнение, свързани със заболяването, за което е диспансеризирано дете, указания за тяхното прилагане, както и данни за извършени имунизации да се предоставя електронно, за служебно ползване, при създаване на съответна функционалност. За целта е необходимо да се създаде достъп на медицинските специалисти в здравните кабинети в детските градини и училищата до посочената информация, свързана с провежданите от тях дейности, съгласно разпоредбите на чл. 120 от Закона за здравето. По този начин, информацията и данните, събирани при прием в детска градина и училище, чрез здравно-профилактични карти и предоставянето ѝ от родителите в здравните кабинети, ще бъде заменена от своевременно информиране на медицинските специалисти при вписване на съответна медицинска информация в НЗИС.

*Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба*

Съгласно изискванията на чл. 26, ал. 1, т. 1 на Закона за здравето е предвидено създаването на здравни кабинети в детски градини и училища. Към момента няма настъпили нови изисквания, свързани с необходимостта от разкриване на здравни кабинети, освен в случаите, в които такива не са били своевременно разкрити съобразно нормативните изисквания.

По данни на Националния статистически институт за учебната 2023/2024 г. в страната има разкрити 1 827 самостоятелни детски градини и 2 363 училища. По данни от електронните регистри, водени от регионалните здравни инспекции, към 31.12.2024 г. има регистрирани 3 656 здравни кабинети в детски градини, училища и социални и интегрирани здравно-социални услуги в страната.

За изпълнение на изискванията, предвидени в чл. 26, ал. 1, т. 1 на Закона за здравето, и изискванията, залегнали в проекта на наредба, е необходимо броят на разкритите здравни кабинети да бъде приблизително 3 760.

За общинските и държавни детски градини и училища средствата за функциониране на здравните кабинети се осигуряват в рамките на стандартите за финансиране на делегираните от държавата дейности.

*Очаквани резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива*

Задължението за оказването на първа медицинска помощ на децата и учениците до пристигането на специализиран екип на спешна медицинска помощ, за уведомяване на родителя (попечителя или настойника) при установяване на състояние при детето му, което изисква медицинска помощ и насочване към общопрактикуващия лекар, както и подпомагането на процеса на наблюдение и лечение на деца с хронични заболявания (вкл. и чрез прилагане на лекарствени продукти), назначено от лекар от лечебно заведение, което осъществява диспансерно наблюдение по повод съответното хронично заболяване, са набор от дейности, които ще подобрят грижата за здравето на децата и учениците.

Провеждането на противоепидемични дейности, като ежедневна проверка на здравословното състояние на децата при прием в детската градина за наличие на симптоми на заразна болест, изолиране на дете при съмнение за заразна болест и своевременно информиране на родител (попечител или настойник) за необходимостта от последващо отстраняване от колектива, провеждане на медицинско наблюдение на контактните деца/ученици от засегнатата група/паралелка, в която е регистриран случай на заразна болест, осъществяване на контрол върху спазването на срока на карантина в групите и паралелките с регистриран случай на заразна болест, организиране на провеждането на предписани от

регионалната здравна инспекция противоепидемични мерки, ще допринесе за предотвратяване и ограничаване разпространението на заразни и паразитни болести в организирания колектив.

Контролът на хигиенното състояние на детската градина или училището чрез извършване на проверки на чистотата на помещенията, санитарните възли, коридорите и прилежащото дворно пространство и спазване изпълнението на регламентирани инструкции за хигиенните и дезинфекционните дейности, температурата в помещенията ще осигури благоприятни условия на средата, в която пребивават децата и учениците.

Храненето на децата следва да е съобразено с възрастовите особености и с нормативните изискванията за здравословно хранене. За децата със здравословни проблеми, нуждаещи се от диетично хранене, изготвеното дневно и седмично меню следва да се съобразява с поставената медицинска диагноза и лекарските указания за хранителния режим. Посочените изисквания относно храненето на децата, както и контролирането на процеса на хранене, ще допринесат за създаване на здравословни хранителни навици и намаляване риска от затлъстяване.

Регулярната проверка за съхранението на продуктите, които се влагат при приготвянето на храната, за срока на минимална трайност на пакетирани храни и срока на трайност за бързо развалящите се храни ще намали риска от хранителни отравяния.

Изпълнението на здравно-образователни програми, насочени към усвояване на знания и умения от първостепенна важност за детето, отнасящи се до личната хигиена и самообслужването, провеждането на занятия, игри, лекции, беседи и пр. по различни теми на здравното възпитание и познание, адаптирани за съответната възраст, ще подпомогнат придобиването на навици, свързани с личната хигиена, здравословната жизнена среда, здравословния начин на живот, превенция на отклоненията в хранителното поведение, за предпазване от употреба на наркотични вещества и психотропни субстанции, за превенция срещу използването на тютюневи и свързаните с тях изделия и алкохолни напитки, за изграждане на сексуална култура, за психичното здраве, за предпазване от заразни болести и от нежелана бременност.

Подготовката, провеждането и контролът на различните форми на отдых, туризъм и спорт за децата и учениците ще създадат навици за двигателна активност, която подобрява физическата, нервно-психическата и функционалната годност на организма за развитие на здрави, жизнеспособни и социално ангажирани млади хора.

Проследяването на изпълнението на здравните изисквания при използването на персонални компютри и други електронни устройства с видеодисплей, мултимедийни проектори и телевизори при обучението на децата в детските градини и на учениците е

предпоставка за предпазване зрението им и пристрастяване към интернет или компютърни игри.

*Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз*

След извършена преценка за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта на тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функционирането на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика и организирането и предоставянето на здравни услуги и медицински грижи.